

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо незалежності та гарантій здійснення повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», внесеного народними депутатами України Гриб В.О. та Кучеренком О.Ю. (реєстр. № 14282-1 від 22.12.2025)

Комітет на засіданні 9 березня 2026 року (протокол № 257) розглянув, згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 23 грудня 2025 року (електронна картка документа (2091101), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам, проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо незалежності та гарантій здійснення повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», внесений народними депутатами України Гриб В.О. та Кучеренком О.Ю. (реєстр. № 14282-1 від 22.12.2025).

Як зазначено в пояснювальній записці до законопроекту (реєстр. № 14282-1), метою прийняття законопроекту є «виконання зобов'язань України щодо імплементації положень *acquis* Енергетичного Співтовариства за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Проект Закону спрямований на розширення основ забезпечення незалежності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, створення передумов проведення об'єктивного і прозорого конкурсу з відбору кандидатів на посаду Регулятора, додаткове стимулювання співробітників Регулятора шляхом покращення умов оплати праці, уточнення особливості виконання Регулятором своїх функцій».

Законопроектом (реєстр. № 14282-1) пропонується внести зміни до законів України «Про центральні органи виконавчої влади», «Про Кабінет Міністрів України», «Про комітети Верховної Ради України», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про правотворчу діяльність».

Проект Закону України (реєстр. № 14282-1) зареєстрований як альтернативний до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантій здійснення повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», внесеного народними депутатами України Жупанином А.В. та іншими (всього 11 підписів) (реєстр. № 14282 від 08.12.2025).

Згідно з положеннями частин першої та другої статті 100 Регламенту Верховної Ради України альтернативними вважаються законопроекти, які містять положення, що регулюють однакове коло питань та повторюють за суттю положення щодо регулювання одних і тих же суспільних відносин. Альтернативний законопроект може бути внесений не пізніш як у 14-денний строк після дня надання народним депутатам України першого законопроекту з відповідного питання.

Відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-ІХ, проект Закону України (реєстр. № 14282-1) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом осіб, які мають право законодавчої ініціативи, з пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та електронним файлом.

Водночас, при оформленні законопроекту допущено деякі неточності техніко-юридичного характеру, а саме: автором законопроекту пропонується внести зміни до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» (Відомості Верховної Ради України 1995 року № 19, ст.134), проте, чинний Закон України діє в редакції Закону № 3277-ІV від 22.12.2005 (Відомості Верховної Ради України, 2006, № 17, ст.146).

З питань, що належать до предмета відання Комітету, Комітет зазначив таке.

У пункті 3 розділу І законопроекту пропонується внести зміни до Закону України «Про комітети Верховної Ради України», виклавши в новій редакції частину 10, проте не зазначено якої саме статті Закону. Вочевидь це стосується зміни до статті 18 (про що і зазначено в порівняльній таблиці до законопроекту).

Так, у частину десяту статті 18 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» пропонується викласти в такій редакції:

«10. Комітет, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості, електроенергетики та житлово-комунальних послуг, комітет, до предмета відання якого належать питання державної економічної політики, цін і тарифів, ціноутворення, антимонопольної політики, розвитку економічної конкуренції, захисту прав споживачів, регуляторної політики, комітет, до предмета відання якого належать питання державної політики у сфері європейської інтеграції та комітет, до предмета відання якого належать питання формування антикорупційної політики, запобігання та

протидія корупції, подає на розгляд Кабінету Міністрів України кандидатури членів Конкурсною комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до статті 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг».

Враховуючи те, що в запропонованій новій частині 10 статті 18 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» пропонується подання кандидатур від декількох комітетів Верховної Ради України на розгляд Кабінету Міністрів України, слово «подає» варто замінити на слово «подають».

Разом з цим, на відміну від чинної норми пропонуються зміни до частини третьої статті 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», які передбачають, що до складу Конкурсною комісії входять:

«1) три особи - за поданням комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості, електроенергетики та житлово-комунальних послуг;

2) дві особи - за поданням комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання державної політики у сфері європейської інтеграції;

3) одна особа - за поданням комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання державної економічної політики, цін і тарифів, ціноутворення, антимонопольної політики, розвитку економічної конкуренції, захисту прав споживачів, регуляторної політики;

4) одна особа - за поданням комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання формування антикорупційної політики, запобігання та протидії корупції.

Конкурсна комісія вважається повноважною у разі затвердження в її складі не менше чотирьох осіб. ...».

Положеннями чинної частини третьої статті 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» передбачено, що:

«3. Конкурсна комісія утворюється при Кабінеті Міністрів України.

Склад Конкурсною комісії затверджується Кабінетом Міністрів України. До складу Конкурсною комісії входять:

1) три особи - за поданням комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості, електроенергетики та житлово-комунальних послуг;

2) одна особа - за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері паливно-енергетичного комплексу;

3) одна особа - за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері регіонального розвитку та житлово-комунального господарства.

Конкурсна комісія вважається повноважною у разі затвердження в її складі не менше чотирьох осіб».

Враховуючи викладене, автори законопроекту вилучають зі складу Конкурсної комісії представників від центральних органів виконавчої влади, які формують та реалізують державну політику у сфері паливно-енергетичного комплексу, а також забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері регіонального розвитку та житлово-комунального господарства, передбачивши можливість подання кандидатур лише за комітетами Верховної Ради України.

У зв'язку із запропонованими змінами, Комітет звернув увагу на таке.

Згідно з частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

У статті 85 Конституції України, якою передбачені повноваження Верховної Ради України, зокрема, визначений перелік осіб, яких Верховна Рада України може обирати, призначати.

Положеннями частини першої статті 89 Конституції України передбачено, що Верховна Рада України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України та обирає голів, перших заступників, заступників голів та секретарів цих комітетів.

Організація, повноваження та порядок діяльності комітетів Верховної Ради України визначаються Конституцією України, законами України «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», Регламентом Верховної Ради України, іншими законами України та постановами Верховної Ради України.

Згідно з частиною другою статті 1 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», комітет Верховної Ради України – це орган Верховної Ради України, який утворюється з числа народних депутатів України для здійснення за окремими напрямками законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних функцій. Комітет відповідальний перед Верховною Радою України і підзвітний їй.

Відповідно до статті 11 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», комітети здійснюють законопроектну, організаційну та контрольну функції. Права і обов'язки комітетів при здійсненні цих функцій визначені у статтях 12 – 33, 33¹ цього Закону.

Своєю чергою, чинною частиною десятою статті 18 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» передбачено, що комітет, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості, електроенергетики та житлово-комунальних послуг, подає на розгляд Кабінету Міністрів України кандидатури членів Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у

сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до статті 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг».

Комітет привернув увагу на особливості правового статусу комітетів Верховної Ради України, на яких неодноразово наголошував у своїх правових позиціях Конституційний Суд України, які полягають, серед іншого, у тому, що «За своїм конституційним статусом комітети Верховної Ради України є органами, які мають предметно визначену компетенцію і забезпечують здійснення парламентом його повноважень. Отже, діяльність комітетів Верховної Ради України пов'язана з вирішенням питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України» (рішення від 5 березня 2003 року № 5-рп/2003 та від 13 червня 2019 року № 5-р/2019). «Основний Закон України не наділяє комітети самостійними контрольними повноваженнями, вони можуть лише сприяти Верховній Раді України у здійсненні повноважень щодо парламентського контролю, виконуючи певні дії допоміжного (інформаційного, експертного, аналітичного тощо) характеру. Наведене узгоджується з правовою позицією Конституційного Суду України, за якою комітети не є самостійними суб'єктами парламентського контролю. Вони беруть участь у його здійсненні лише на стадії підготовки та попереднього розгляду питань, віднесених до сфери парламентського контролю Верховної Ради України (абзац сьомий пункту 8 мотивувальної частини Висновку Конституційного Суду України від 14 березня 2001 року № 1-в/2001)» (Рішення від 10 червня 2010 року № 16-рп/2010).

Крім цього, Комітет звернув увагу на запропоновані зміни до частини першої статті 6 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», зокрема, у новелах автори законопроекту пропонують передбачити, що «1. Регулятор підзвітний Верховній Раді України. Регулятор щороку до 1 травня подає до комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості, електроенергетики та житлово-комунальних, звіт про свою діяльність і виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг за попередній рік».

Комітет зауважив, що, відповідно до положень пункту 33 частини першої статті 85 Конституції України, здійснення парламентського контролю у межах, визначених Конституцією України та законом, віднесено до повноважень Верховної Ради України.

Своєю чергою, відповідно до положеннями частин другої та третьої статті 232⁴ Регламенту Верховної Ради України звіти, доповіді та інформація інших державних органів та посадових осіб подаються до Верховної Ради України у передбачених законом випадках і надаються народним депутатам України та одночасно направляються до комітетів, до предмета відання яких належать відповідні питання. Заслуховування звітів, доповідей та інформації інших державних органів та посадових осіб здійснюється у комітетах, які можуть ініціювати перед Верховною Радою України питання про заслуховування таких звітів, доповідей та інформації на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Разом з цим, згідно з положеннями пункту 10 частини першої статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» контрольна функція комітетів полягає в розгляді на своїх засіданнях або під час слухань у комітеті звітів, доповідей та інформації державних органів та посадових осіб, які у передбачених законом випадках подаються до Верховної Ради України, здійсненні попередньої підготовки питань щодо розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України таких звітів, доповідей та інформації.

Відтак, враховуючи те, що Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (Регулятор) підзвітна Верховній Раді України, має подавати свій звіт до Верховної Ради України, а не до комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості, електроенергетики та житлово-комунальних, який у свою чергу має розглянути його та ініціювати перед Верховною Радою України заслуховування такого звіту згідно з положеннями статті 232⁴ Регламенту Верховної Ради України та статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України».

Керуючись частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України Комітет ухвалив експертний висновок на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо незалежності та гарантій здійснення повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», внесеного народними депутатами України Гриб В.О. та Кучеренком О.Ю. (реєстр. № 14282-1 від 22.12.2025), та прийняв рішення направити його Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду цього законопроекту.

Голова Комітету

С.В.КАЛЬЧЕНКО

